Győri Enikő: Az európai egység a békés fejlődés záloga. Beszéd a Budapesti Corvinus Egyetem Társadalomtudományi Karának diplomaosztóján 2012. március 9-én

(fotó: Lukács Miklós)

Tisztelt Rektor Úr, Dékán Úr, Tisztelt Frissen Diplomázottak, Kedves Kollégák!

Arrigo Boito *Mefistofele* című operája budapesti előadásának egyik jelenetében a címszereplő, aki ugyebár maga az ördög, európai uniós zászlóba öltözve jelenik meg. Jóllehet a darab több éve szerepel az Operaház műsorán, a nagyobb nyilvánosság számára csak most tűnt fel ez a rendezői megoldás. Nem ismerem a rendezői szándékot. Mint ahogy azt sem tudom, tisztában volt-e vele a rendező, hogy a kék alapon tizenkét aranycsillagos lobogó keresztény szimbólumra, a Jelenések Könyvéből vett képre utal.

A Corvinus Egyetem alma materem. Amikor megkezdtem tanulmányaimat, a velem szemben ülő úriember tanait tanultuk filozófia cím alatt. Kicsit később már a marxizmus kritikája és Kornai tanai következtek, amikor pedig végeztem, már makro- és mikroökonómiának hívták az egykori politikai gazdaságtant. Így tényleg megtiszteltetés és öröm számomra, hogy engem kértek fel szónoknak erre a diplomaosztó ünnepségre. Ám a figyelem nyilvánvalóan nem annyira személyemnek, mint inkább annak a területnek szól, amelyért államtitkárként felelős vagyok. Ez pedig az Európai Unió.

Ez a választás, az én felkérésem így tehát korántsem magától értetődő. A sajtóból az Európai Unió és hazánk közötti konfliktus képe rajzolódik ki a közvélemény számára: kötelezettségszegési eljárások, a Kohéziós Alapból történő finanszírozás felfüggesztése, a kormányt érő politikai támadások az Európai Parlamentben, és még sorolhatnám. 2004-ben a magyar választók nagy többséggel mondtak igent a csatlakozásra. Az Európai Unió ma mégis kevésbé népszerű, sőt most először többségbe kerültek azok, akik szerint inkább hátrányos, mint előnyös a tagság. Magyarország könnyű célpont lett az EU-ban, s azzá vált az unió itthon. Publicisták hegyezik rajtunk a tollukat a világban, s teszik ezt az unióval itthon magyar kollégáik.

Az integráció eredményeit eközben magától értetődőnek vesszük. Elvesztésük azonban fájna. Az Európai Unió mellett eszmei és pragmatikus érvek egyaránt szólnak. A legalapvetőbb ezek közül továbbra is a béke, amely egyszerre eszmény és gyakorlat. Európában lassan hetven éve béke van, ha eltekintünk a kilencvenes évek véres balkáni háborúitól. Ma azonban a Balkán országai bebocsátásra várnak az Európai Unióba, ami épp annak bizonyítéka, hogy az európai egység mint a békés fejlődés záloga továbbra is érvényes gondolat.

A 2. világháború után beköszöntő békében született meg az európai álom: az angolszász szabadság házassága a kontinentális, intézményileg garantált szociális biztonsággal s közös gyermekükként a korábban soha nem látott jólét. Igaz, csak a földrész nyugati felén.

A rendszerváltás több mint húsz évvel ezelőtt azért történt, hogy mi is részesei legyünk az álomnak. Vajon mi teljesült belőle? Érvényes-e még?
Kezdjük egy nemzetpolitikai vonatkozással. 1990-ben halálos áldozatokat követelő magyarellenes pogromok rázták meg Marosvásárhelyt és környékét. Ma ugyanez elképzelhetetlen volna. Románia szemrebbenés nélkül tudomásul vette az új magyar állampolgársági szabályokat. Több kérdésben Európa dunai dimenzióját erősítő stratégiai szövetségesként tekinthetünk rá. Milosevics Szerbiája húsz évvel ezelőtt eltévedt aknákkal és bombákkal fenyegette déli határszakaszunkat. Ma Szerbia belső ügyeinek intézésekor is kész figyelembe venni az Európa által meghatározott szempontokat. A kisebbségek, köztük a vajdasági magyarok helyzetének rendezése a csatlakozás feltételévé, összeurópai üggyé emelkedetett. Szerbia jó úton halad, amit a most elnyert tagjelölti státus is bizonyít.

A diplomájukat most átvevőknek inkább a szülei emlékezhetnek rá, hogy a nyolcvanas években a román határon a vámosok rendszeresen átkutatták az odalátogató magyarok autóját. Ha például magyar nyelvű Bibliát találtak, abból baj lehetett. Ha Románia csatlakozása a schengeni övezethez – reményeink szerint hamarosan – bekövetkezik, akkor az utazónak a Fekete-tengertől az Atlanti-óceánig elég lesz a közlekedési lámpánál megállni. Én még emlékszem az egyszeri kiutazási engedélyt jelentő „ablakos” útlevélre. Aztán kinyílt a világ: 1987 óta több mint kétmillió diák vett részt Erasmus ösztöndíjprogramokban. Szabad az út a magyar munkavállalók előtt. Persze a fiatal orvosok elvándorlását szeretnénk megállítani. De az is igaz, hogy a mobilitás az élet része és a vitalitás jele. Olyan, korábban igen szegény országok felemelkedéséhez járult hozzá, mint Írország, Olaszország, vagy az utóbbi időben Lengyelország.

A gazdasági integráció, áru- és tőkepiacunk megnyitása ellentmondásosabb folyamat. A nyitás a magyar gazdaságot elnyújtott sokként érte. De minden bajunk ellenére elmondhatjuk, hogy helytállunk. A magyar külkereskedelmi mérleg 2003-ban, a csatlakozás előtt hiányt, míg napjainkban mintegy 6,5 milliárd eurós többletet mutat. Többet adunk el, mint amennyit veszünk. Hasonló a külső fizetési mérleg alakulása: 2 milliárd euró hiány 2003-ban, szemben a mai 500 millió eurós többlettel. Ezek nem egy gyarmat adatai. A gazdaság fundamentumai egészségesebbek, mint gondolnánk.

Kiszolgáltatottak vagyunk? A globalizáció idején mindenki, a legnagyobbak is egymástól függnek. A világ legnagyobb és legfejlettebb közös piacán versenyzünk. Külön-külön még a legerősebb uniós nemzetgazdaságok is teret veszítenek. A brit Foreign Office tanulmánya szerint ma még Németország az ötödik, az Egyesült Királyság a nyolcadik, Franciaország a kilencedik, Olaszország pedig a tizedik legnagyobb gazdaság a világon. 2050-re Németország és az Egyesült Királyság kivételével valamennyi európai gazdaság kiesik a tízes listáról, hogy Indiának, Brazíliának, Mexikónak, stb. adja át a helyet.

A demográfiai folyamatok és a konvergencia miatt az európai hatalmak és az Egyesült Államok viszonylagos súlya csökken. Mi lehet akkor hazánk helye és szerepe? Az Ernst and Young legutóbbi jelentése szerint a tizedik legmagasabb „globalizációs indexszel" rendelkező ország vagyunk. Azaz a világ tizedig legnyitottabb gazdasága a miénk. Kivitelünk a bruttó nemzeti össztermék mintegy 80 százalékáért felelős. Európa, s benne Magyarország együttműködésre, ha úgy tetszik, integrációra ítéltetett. Ez adottság is, nem csak politika.

A kohéziós politika keretében a centrumhoz történő felzárkózás érdekében hatalmas tőketranszferre vagyunk jogosultak, közös európai közpénzekből. Az úgynevezett nettó pozíciónk az elmúlt négy év átlagában elérte a 2-2 milliárd eurót, azaz mintegy 600 milliárd forintot. (Tehát ennyivel többet kapunk az uniótól, mint amennyit oda befizetünk.) Ez a magyar nemzeti össztermék 2,5 százaléka. Hajdúböszörmény költségvetésének például mintegy egyötöde érkezik uniós forrásokból. Az elmúlt években nem volt hazai fejlesztés uniós támogatás nélkül. Mindez gátakban, utakban, nemzeti parkokban, az épített és természeti környezet fejlesztésében, hazai vállalkozóink által elnyert támogatás-milliárdokban, teremtett és megőrzött munkahelyekben mérhető. A kormány mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy a kohéziós forrásokból egy fillért se veszítsünk. Az Európai Bizottság javaslata e források felfüggesztéséről erősen vitatható, hiszen éppen abban a pillanatban büntet minket, amikor minden jel szerint sikerül az államháztartásunkat tartósan konszolidálnunk. Mivel azonban a költségvetési fegyelem, a hiány és az adósság csökkentése kezdettől fogva a kormány politikája, a Bizottság nyitott kapukat dönget. A vita kiélezése helyett abban bízunk, hogy mindenki elismeri eredményeinket és ténylegesen egyetlen eurótól sem esünk el.

A globalizáció tény. Az integráció növeli kitettségünket Európában, de tompítja, szűri a világban. A miniszterelnök világossá tette: Magyarország helyét és jövőjét az Európai Unióban képzeli. Magyarországnak nem érdeke a két világháború közötti Európához való visszatérés. Előnyösebb számunkra, ha bonyolult – olykor talán bürokratikus – játékszabályoktól függünk, amelyeket be kell tartanunk, de másokon, akár a legnagyobbakon számon is kérhetünk, mint ha esetleges hatalmi csoportosulásoknak válunk kiszolgáltatottá.

Előre kell menekülni. Az Európai Unió nem csak korlát, hanem esély is. Alkalom arra, hogy a centrumba tartozzunk. Ezért döntött úgy a kormány – az Országgyűlés jóváhagyásával –, hogy Magyarország aláírja a költségvetési fegyelemről szóló új szerződést. Az euró bevezetése szerződéses kötelezettségünk, gazdasági érdekünk és politikai célunk.
Hiba lenne az Európai Uniót abszolutizálni. De talán még súlyosabb hiba lebecsülni az európai nemzetek gazdasági, erkölcsi és kulturális tartalékait. A béke, szabadság, jólét és társadalmi igazságosság európai álma továbbra is érvényes. Nem elvetni, hanem megvalósítani kell. Nemzeti érdekeinket az Európai Unióban lehet és kell érvényesíteni. Mindnyájunk felelőssége, hogy jobban csináljuk.

Szeretném Önöket biztatni. Nem csak az ígéretes karrier lehetőségével, amelyet ez a diploma kétségkívül megnyit az Önök számára hazánkban és Európában. Bátorításom arra is szól, hogy merjék tudásukat ne csak saját maguk, hanem a hazai és európai közjó érdekében kamatoztatni. A gazdasági válság nem ért véget. A közgazdászok a növekedés beindításának módját keresik. A válság azonban civilizációs, demográfiai, sőt, antropológiai eredetű és természetű is. Megoldása nem lehetséges tisztán gazdaságpolitikai eszközökkel. Ezt itt, a Társadalomtudományi Karon bizonyára nem kell magyaráznom. Új ötletekre van szükség. Talán új társadalmi szerződésre. Ennek ma még körvonalai sem látszanak, de az biztos, hogy az európai civilizáció vívmányaira, a zsidó-keresztény humanizmus, az igazságosság és a szolidaritás értékeire kell épülnie. Mindnyájuk kreativitására szükség van.

Arra kérem Önöket, hogy higgyék el: a történelmet nem csak elszenvedni, hanem alakítani is tudjuk. A személyes tapasztalat jogán mondhatom. 2011. első felében Magyarország tényleg vezető szerepet játszott Európában, hisz mi elnököltük az unió tanácsát. Hadd említsek csak két olyat a sikereink közül, amelyekkel biztosan rajta hagytuk kézjegyünket Európa történelmén: a horvát csatlakozási tárgyalások lezárását és az európai roma keretstratégia elfogadását. Jerzy Buzek, az Európai Parlament akkori elnöke a magyar elnökséget így összegezte: általa Európa nem csak erősebb, hanem jobb is lett.

Kívánok Önöknek sok sikert szakmai pályafutásukhoz, jó egészséget és boldogságot személyes életükhöz.

Forrás: *EU.KORMANY.HU Európa-politikai kormányzati honlap*
http://eu.kormany.hu/gyori-az-europai-egyseg-a-bekes-fejlodes-zaloga